

Odznaka pamiątkowa „Powstanie Warszawskie 1944”, fot. Muzeum AK

Obszar Warszawa i Powstanie Warszawskie

Warszawa w czasie powstania

Po wydaniu rozkazu rozpoczęto przygotowania do walki. Funkcję dowódcy powstania pełnił płk Antoni Chruściel „Monter”. Warszawa podzielona była na obwody, a żołnierze walczyli w formacjach, których struktura ulegała przekształcaniu. Do historii przeszło zwłaszcza Zgrupowanie „Radosław” z batalionami „Zośka” i „Parasol”. Lokalne siły AK liczyły ok. 55 tys. żołnierzy, z których zaledwie ok. 10% dysponowało bronią odpowiednią do walki w mieście. Małe były zapasy amunicji. Uzbrojenie uzupełniano dzięki produkcji własnej (m.in. samochód pancerny „Kubuś”), broń i amunicję zdobywano również w czasie walk (np. czołgi Panther).

Grupa powstańców przed zniszczonym budynkiem Prudentialu, zdjęcie wykonane przez Sylwestra „Krisa” Brauna, fot. Muzeum AK

Niemiecka ciężarówka Tatra T 27b zdobyta na ulicy Kredytowej przez powstańców 3 sierpnia 1944 r., zdjęcie wykonane przez Sylwestra „Krisa” Brauna, fot. Muzeum AK

Pierwsze strzały powstańcy oddali 1 sierpnia na Żoliborzu przed godz. 14 podczas przenoszenia broni. Tego dnia Polacy zajęli m.in. budynek Towarzystwa Ubezpieczeniowego „Prudential” i wyzwolili część Śródmieścia. W kolejnych dniach powstańcy zdobyli m.in. gmachy Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych (PWPW), Poczty Głównej, Elektrowni, Dworca Poczтового, pałacu Mostowskich, Arsenału, Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej (PASTA), zajęli także Gęsiówkę. Na wyzwolonych terenach jawnie działała polska administracja, wywieszano biało-czerwone flagi, a żołnierze wychodzili z podziemia. Wydawana była prasa, nadawała radiostacja AK „Błyskawica”. Wsparcia udzielali cywile, którzy pomagali m.in. w budowaniu barykad. W ramach represji Niemcy przeprowadzali masowe egzekucje (np. rzeź Woli) i bombardowania. 13 sierpnia eksplodował niemiecki czołg-pułapka, zabijając kilkaset osób.

Troje powstańców z Batalionu Ruczaj, wrzesień 1944 r., zdjęcie wykonane przez Sylwestra „Krisa” Brauna, fot. Muzeum AK

Odznaka pamiątkowa Batalionu „Parasol”, fot. Muzeum AK

Odznaka pamiątkowa Batalionu „Zośka”, fot. Muzeum AK

Transport rannego w ogrodzie przy ulicy Mazowieckiej 7, zdjęcie wykonane przez Sylwestra „Krisa” Brauna w sierpniu 1944 r., fot. Muzeum AK

Akcja „Burza” realizowana była także w innych częściach Obszaru Warszawskiego, oprócz terenów północnych włączonych do Rzeszy. W sierpniu 1944 r. żołnierze z Podokręgu Wschodniego zajęli kilka miejscowości. Ostatecznie zostali oni rozbrojeni i aresztowani. Żołnierze z Podokręgu Zachodniego (ok. 6 tys. osób) nie byli w stanie zatrzymać wojsk niemieckich (ok. 4-5 tys. ludzi) zmierzających do Warszawy. Z biegiem czasu Niemcy zdobywali kolejne części miasta. Zająli m.in. Stare Miasto i Powiśle. 13 września zniszczyli mosty, m.in. Poniatowskiego i Gdański. Pod koniec września kapitulowali powstańcy walczący na Mokotowie i Żoliborzu. 29 września odbyła się bitwa pod Jaktorowem, która zakończyła się rozbięciem sił AK. 2 października rozpoczęły się rozmowy w sprawie kapitulacji, która nastąpiła kolejnego dnia.

MUZEUM AK - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO